

Helsedirektoratet
Avdeling for retningslinjer og fagutvikling
Postboks 220 Skøyen,
0213 Oslo

Deres ref.:

Vår ref: HSAK202300399

Dato: 10-01-2023

Høring – endringer i utdanningsplanen i samfunnsmedisin

Legeforeningen viser til høringsbrev av 03.11.2023 vedrørende "endringer i utdanningsplanen i samfunnsmedisin". Utdanningsplanen har vært på høring hos Legeforeningens underforeninger, og høringsuttalsen er vedtatt av fagstyret i Legeforeningen. Til informasjon har Norsk trygdemedisinsk forening valgt å sende sitt høringssvar direkte til Helsedirektoratet grunnet intern tidsfrist i Legeforeningen.

Målet med endringene er å klargjøre læringsmålene og tydeliggjøre hvordan læringsmålene kan oppnås, og der igjennom gi bedre rammer for spesialiteten.

Overordnet oppsummering av endringer

1. En korttekst til læringsmål (LM SAM- 003) er endrer (kolonne E)
2. Det er lagt til utdypende tekster til enkelte av læringsmålene (kolonne G).
3. Utdypende tekst på LM-044 og 045 er fjernet, da læringsaktiviteten (klinisk tjeneste) dekker denne teksten (kolonne G).
4. Det er gjort endringer i eksisterende læringsaktiviteter og det er lagt til nye læringsaktiviteter (kolonne I).
5. Læringsaktiviteten Prosjektoppgave: KLOK tilpasset samfunnsmedisin er endret til Forbedringsprosjekt
6. Ny læringsform – praktisk tjeneste, med læringsaktiviteten samfunnsmedisinsk arbeid er lagt til som aktivitet til alle læringsmål med unntak av læringsmål 044 og 045.
7. Langteksten til læringsaktiviteten kurs er fjernet (kolonne J).
8. På dokumentasjonsform på kurs er Kursbevis m/ kursprøve endret til Kursbevis (kolonne K)
9. Under overskriften Læringsmål er det lagt inn tekst - Alle læringsmål skal gjennomgå med veileder på individuell veiledning

Legeforeningen takker for muligheten til å svare ut høring av endringene i utdanningsplanen i samfunnsmedisin, og er positive til at dagens utdanningsplan er gjennomgått.

Den oppdaterte utdanningsplanen i samfunnsmedisin fremstår i sin helhet som gjennomarbeidet og gjennomtenkt. Legeforeningen støtter overordnet sett endringene som er foreslått og legger til grunn Helsedirektoratets presisering i høringsbrevet om at det ikke

er foreslått endringer som krever forskriftsendringer, og forstår det slik at endring av læringsmål ikke har vært gjenstand for vurdering i denne gjennomgangen. De foreslåtte endringene er derfor primært en presisering av den eksisterende utdanningsplanen, slik Helsedirektoratet også viser til.

Legeforeningen mener det, i tillegg til endringene som nå foreslås, er behov for en grundigere gjennomgang av utdanningsplanen og justering av enkelte læringsmål, og ønsker å bidra i et slikt arbeid. Legeforeningen har følgende kommentarer til Helsedirektoratets foreslåtte endringer, med utgangspunkt i overordnet oppsummering av endringer i høringsbrevet. Ved henvisning til enkeltstående læringsmål er hovedsakelig læringsmålskoden benyttet.

Ny læringsform – praktisk tjeneste

Legeforeningen støtter Helsedirektoratets forslag om å opprette læringsformen "*Praktisk tjeneste*" og å legge inn læringsaktiviteten "*Samfunnsmedisinsk arbeid*" for alle læringsmål med unntak av SAM-044 og SAM-045. Dette tydeliggjør nødvendigheten av å arbeide med samfunnsmedisinske problemstillinger over tid for å oppnå tilstrekkelig kompetanse til å nå de ulike læringsmålene. I tillegg gjør endringen at utdanningsplanen i mindre grad enn tidligere fremstår som en sjekklister, der mange læringsmål feilaktig har kunnet forstås som oppnådd etter kun deltakelse på kurs og/eller gruppeveiledning. Læringsaktivitetene er imidlertid kun anbefalte og det er fremdeles utfordrende å vite hva som kreves for å oppnå de ulike læringsmålene, spesielt for leger i spesialisering, LIS, som jobber innenfor et smalere samfunnsmedisinsk felt enn det for eksempel mange kommuneoverleger gjør.

Utdypende tekster til læringsmål

Utdanningsvirksomheter innen samfunnsmedisin er heterogene og det er stor variasjon i arbeidsoppgaver for LIS. Dette gjenspeiles i læringsmål som er svært overordnede for å sikre at hele gruppen av LIS favnes. Helsedirektoratet viser til at man ved å legge til utdypende tekst til læringsmålene tydeliggjør hva LIS skal lære og hvor det er mulig å oppnå det enkelte læringsmål. Legeforeningen er enig i at dette er en hensiktsmessig måte å tydeliggjøre bakgrunn for eller formål med hvert enkelt læringsmål.

I forslag til endret utdanningsplan er det lagt inn utdypende tekst for enkelte læringsmål, men mange læringsmål mangler fremdeles en slik forklaring/utdyping. Den utdypende teksten er i flere tilfeller kun en omformulering av selve læringsmålet. Dette gjelder blant annet SAM-006 og SAM-007. Legeforeningen mener at det bør vurderes å legge til utdypende tekst for flere av læringsmålene og at den utdypende teksten bør være mer konkret for enkelte av læringsmålene der det allerede finnes en slik tekst.

For SAM-004 og SAM-039 er det i den utdypende teksten spesifisert hvilket lovverk det vises til i læringsmålet. En slik henvisning til det mest relevante lovverket kan med fordel legges inn i utdypende tekst for flere læringsmål, blant annet for SAM-002 og SAM-005. Det kan presiseres i den utdypende teksten at listen ikke er uttømmende.

Prosjektoppgave

Legeforeningen støtter forslaget om å endre navn på læringsaktiviteten "*Prosjektoppgave: KLOK tilpasset samfunnsmedisin*" til "*Forbedringsprosjekt*". Vi støtter også at

prosjektoppgaven legges inn i utdanningsplanen som læringsaktivitet for flere læringsmål enn tidligere. Prosjektoppgaven er foreslått som anbefalt læringsaktivitet for læringsmålene *“SAM-016 Ha god kunnskap om epidemiologisk metode”* og *“SAM-019 Selvstendig kunne kartlegge sykdomsforekomst og helsetilstand i en befolkningsgruppe, fremme forslag til forebyggende tiltak og analysere effektene av helsetiltak”*. Det er imidlertid stor variasjon i tema for prosjektoppgavene og for mange LIS vil forbedringsprosjektet ikke omhandle temaer tilknyttet disse læringsmålene. Legeforeningen foreslår å heller, eventuelt i tillegg, legge inn prosjektoppgaven som anbefalt læringsaktivitet for SAM-014 og/eller SAM-027.

Læringsmål SAM-004 – Tvangsvedtak etter Lov om psykisk helsevern

I forslag til endret utdanningsplan er læringsaktiviteten *“Delta i prosess der tvangsvedtak fattes”* lagt inn for læringsmål SAM-004. Legeforeningen støtter dette forslaget og mener det bidrar til å presisere at det sentrale formålet med læringsmålet er at alle LIS skal kunne fremgangsmåten for å fatte tvangsvedtak etter lov om psykisk helsevern § 3-1. Det er imidlertid fremdeles noe uklart hvordan læringsmålet skal oppnås for LIS som ikke er ansatt i kommunal sektor så lenge det er formulert som et ferdighetsmål. Legeforeningen ønsker å påpeke at et krav som er formulert slik vil være svært vanskelig å gjennomføre ved hospitering i en kommune i en begrenset periode, og at kjennskap til saksbehandling knyttet til tvangsvedtak bør kunne oppnås uten å aktivt delta i prosess. SAM-004 er blant læringsmålene som bør vurderes justert i en større gjennomgang av utdanningsplanen.

Legeforeningen ønsker å presisere at tvangsvedtak også foretas etter andre lovverk som KHOL, helse- og omsorgstjenesteloven § 10-2 (m.fl). Selv om kommunene ikke er nødt til å involvere lege når tvang etter § 10-2 vurderes, så bør de medisinskfaglige perspektivene komme tydeligere med i saksbehandlingene framover.

Hospitering som læringsaktivitet

I Helsedirektoratets forslag til endringer i utdanningsplanen er hospitering ved virksomheter som driver tilsynsarbeid lagt inn som anbefalt læringsaktivitet dersom kompetansen ikke kan oppnås i den daglige virksomheten for LIS. Legeforeningen støtter dette forslaget fordi det, til tross for at læringsaktiviteter ikke er obligatoriske, understreker viktigheten av praktisk erfaring tilknyttet kompetanseområdet. Presiseringen vil kunne være til hjelp for LIS i dialog med egen arbeidsgiver for å tilrettelegge for hospitering dersom egen arbeidsplass ikke er egnet læringsarena. Legeforeningen mener at hospitering kan være aktuelt som anbefalt læringsaktivitet ved flere læringsmål, blant annet SAM-004, SAM-019, SAM-031, SAM-034, SAM-035, SAM-038 og SAM-040.

Vedrørende signering

For hver enkelt læringsaktivitet er dokumentasjonsform spesifisert, for eksempel «signatur veileder», eller «egenregistrering». LIS har både individuell veileder i sin utdanningsvirksomhet og også gruppeveileder i veiledningsgruppe. Legeforeningen foreslår å spesifisere at «signatur veileder» betyr signatur av individuell veileder for å unngå forvirring. Dokumentasjonsform for læringsaktiviteten «Gruppeveiledning» er i dag kun «signatur». En mulighet er å kalle dokumentasjonsformen for denne læringsaktiviteten «signatur gruppeveileder» for å presisere hva som er ment.

Til informasjon arbeider fagmiljøet i samfunnsmedisin med revidering av læringsmålene. Legeforeningen vil oversende fagmiljøets innspill til Helsedirektoratet begynnelsen av 2024.

Med hilsen
Den norske legeforening

Johan Georg Røstad Torgersen
avdelingsdirektør

Merete Dahl
utdanningssjef

Mona Raddum Loe
rådgiver

[Dokumentet er godkjent elektronisk](#)